

45/1

JUNI 2025
45. ÅRGANG

PAPYRUS

TIDSSKRIFT FOR DANSK ÆGYPTOLOGISK SELSKAB

**Pyramidekost:
Til bords med
oldtidens ægyptere**
Lise Manniche

**Ændringer i teksterne
i en thebansk grav:
Hvordan Mery overtog TT 84**
Julianna Paks

**Mumien og sfinksen i milen:
Ægyptenfascination
i danske stumfilm
2. Filmene**
Thomas Christiansen

Friskbagte aish baladi til salg i Cairo. Foto Tine Bagh.

4 **Pyramidekost: Til bords med oldtidens ægyptere**

Lise Manniche (†)

redigeret af Julie Schwartzlose Christensen

14 **Ændringer i teksterne i en thebansk grav: Hvordan Mery overtog TT 84**

Julianna Paksi

28 **Mumien og sfinksen i milen: Ægyptenfascination i danske stumfilm 2. Filmene**

Thomas Christiansen

45 **Siden sidst**

Louise Alkjær

OM FORFATTERNE

Louise Alkjær, cand. mag. og underviser på Folkeuniversitetet.

Thomas Christiansen, ph.d.

Lise Manniche (†), mag. art., ph.d. var lektor emeritus ved Københavns Universitet og redaktør af Papyrus.

Julianna Paksi, ph.d., videnskabelig medarbejder og docent ved Basel Universitet og forskningsmedarbejder ved Liège Universitet.

Julie Schwartzlose Christensen, cand. stud., FU og UA i ægyptologi, Københavns Universitet.

ENGLISH ABSTRACTS

Pyramid Diet

Dining with the ancient Egyptians

Lise Manniche (†), Julie Schwartzlose Christensen (ed.)

Lise Manniche had begun working, probably before 2001, on a manuscript about Egyptian food. It was never completed, but we have the introduction and contents-list, as well as various fragments of the book. The most complete surviving element deals with the primary nutrition source in ancient Egypt: bread, and it was decided to start by publishing this as an article for *Papyrus*. Bread-production evolved through time, and bread moulds as well as examples of actual bread are compared to depictions of bread as part of offerings depicted on stelae, and walls in temples and tombs. Two sources are of special interest, the bakeries in Giza, discovered as part of the settlement of pyramid-workers, and the many examples of bread found in the tomb of the architect Kha and his wife Merit at Deir el Medina.

Alterations in the inscriptions of a Theban Tomb

How Mery took over TT 84

Julianna Paksi

Theban tomb no. 84, on Sheikh Abd el-Qurna, is an a relatively well-preserved tomb originally built for Iamunedjeh, an influential state official during the reign of Thutmose III. Not long after Iamunedjeh's death, TT 84 was taken over by Mery, the high priest of Amun under Amenhotep II. The inscriptions on the walls and ceilings of the tomb reveal a complex picture, with several stages and patterns of intervention. The reasons for Mery's appropriation of the tomb of Iamunedjeh shortly after the latter's death have been debated, and whether the usurpation was nominal or real. In order to begin understanding the events, Julianna Paksi presents a more nuanced consideration of the epigraphic data preserved in the tomb, and an overview of the different scenarios and the reason behind their distribution.

The Mummy and the Sphinx in the Dune: Egyptomania in Danish Silent Movies

Part 2 – The Movies

Thomas Christiansen

In the last issue of *Papyrus*, Thomas Christiansen described the background and the actors, as well as the fabulous props, of the two Egyptianizing movies *Mumiens Halsbaand* (*The Fatal Necklace*) from 1916 and *Sfinxens Hemmelighed* (*The Secret of the Desert*) from 1918. Here he continues with the plots of the actual movies, which he has reconstructed with the help of surviving manuscripts, still photos and souvenir programmes. Thomas starts by stating that, while ancient Egypt was the flamboyant backdrop for these films, they were not set in ancient times owing to one of the rules of Nordisk Film (the Nordic Film Company).

Proofreading by Aidan Dodson.

PAPYRUS udgives af

Dansk Ægyptologisk Selskab

c/o Carsten Niebuhr Afdelingen
ToRS

Københavns Universitet Amager
Karen Blixens Plads 8, bygning 10
2300 København S

Hjemmeside: www.daes.dk

DÆS e-mail: mail@daes.dk

Papyrus e-mail:

tine.bagh@gmail.com

Bank: Danske Bank

1551-0007347383

Bestyrelse

Tine Bagh (formand og Papyrus-
redaktør)

Else Steenberg (sekretær)

Louise Alkjær

Diana H. Barfod (kasserer)

Paul John Frandsen

Mette Gregersen (næstformand)

Ole Herslund

Mette Holst

Merete Allen Jensen

Ziff Julie Jonker

Elin Rand Nielsen (webmaster)

Sofie Schiødt

Suppleanter:

Torben Schandel

Julie Schwartzlose Christensen

Simone Willemoes Skjold Sørensen

PAPYRUSredaktion

Tine Bagh (ansv.)

Paul John Frandsen

Louise Alkjær

Merete Allen Jensen (layout)

Rune Nyord

Elin Rand Nielsen

Konsulent: Anne Haslund Hansen

Tryk: P.E. Offset, Varde

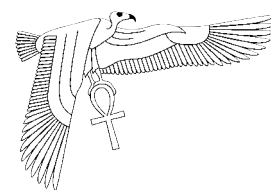
Papyrus udgives med støtte fra Kul-
turministeriets Tidsskriftstøtte-
udvalg. Eftertryk kun tilladt med
skriftlig tilladelse fra redaktion og
forfattere.

ISSN 0903-4714

Omslagsbillede

Produktion af brød vist på væggene i
Tis grav i Sakkara. Foto Tine Bagh.

REDAKTIONELT

Julie Schwartzlose Christensen startede i praktik på Glyptoteket i begyndelsen af 2025 som det sidste led i at færdiggøre sin kandidatuddannelse i ægyptologi (MA). En lille opgave, inden hun gik rigtigt i gang, blev at hjælpe mig med at gennemgå den gruppe dokumenter og dias, jeg havde fået overdraget fra Lise Manniches bo. Der gik ikke længe, før Julie glædestrålende fortalte, at materialet indeholdt et spændende, men ikke helt komplet, manuskript til en bog om ægyptisk mad. Vi snakkede med Paul og Elin, som ikke kendte til dette projekt, der tilsyneladende havde været længe undervejs, men det passede fint med Lises store interesse for madlavning. Julie gjorde opmærksom på, at noget af det mest komplette i manuskriptet var det, der handlede om brød. Vi blev således hurtigt enige om, at det ville være en god idé at starte med dette til en artikel til Papyrus, som Julie straks kastede sig over. Det krævede noget redigering og tilføjelse af noter, og Lise havde angivet forslag til illustrationer, som vi har brugt som udgangspunkt med supplerende af nyere billeder.

En anden af Lises store interesser var de thebanske grave, så det er med stor glæde, at vi relativt ofte kan have artikler, der omhandler disse. I Papyrus 43/1 skrev Rune Olsen om byggeriet af Senenmuts to grave TT 171 og TT 353, og i 44/1 rapporterede Katrin Gabler og hendes medarbejdere om arbejdet i TT 217 i Deir el Medina. TT står for Theban Tombs, og denne nummerering kan findes samlet i Porter & Moss I/1 *Theban Necropolis. Private Tombs*. Denne ægyptologiske håndbogsseries fulde titel er Bertha Porter og Rosalind Moss, *The Topographical Bibliography of Ancient Egyptian Hieroglyphic Texts, Statues, Reliefs and Paintings*. De kan nu alle findes online på Griffith Institute i Oxfords hjemmeside: <http://www.griffith.ox.ac.uk/topbib.HTML>, hvilket naturligvis har den store fordel, at de løbende kan opdateres.

I sin tid foreslog Rune, at vi også kunne kontakte Julianna Paksi fra Basel Universitet, som han kendte i forbindelse med sin ph.d.-projekt. Julianna var i gang med at studere indskrifterne i den grav, der har nummer TT 84, og dette skulle publiceres i Det franske Institut IFAOs tidsskrift *BIFAO*. Først nu da denne videnskabelige artikel er udkommet, blev det muligt med en forkortet version oversat til dansk til *Papyrus*. Her handler det først og fremmest om, hvordan en grav kunne overtages af en anden ved at ændre nogle af indskrifterne, og det interessante i, at der trods dette stadig er nogle steder, hvor navnene ikke er komplet udskiftede, og hvilken betydning dette kan have.

I det sidste nummer af Papyrus skrev Thomas Christiansen om Ægyptenfascination i gamle, danske stumfilm. Det var oprindeligt en længere artikel, som heldigvis nemt kunne deles i to, så mens det sidst handlede mest om baggrunden for filmene, de fabelagtige kulisser og personerne bag, så vil selve filmene denne gang være fokus. De to film *Mumiens Halsbaand* og *Sfinxens Hemmelighed* eksisterer ikke længere, så Thomas har her forsøgt at rekonstruere deres handling gennem manuskripterne, som heldigvis er bevaret, de såkaldte souvenirprogrammer og stillbilleder. Billedmaterialet, der med stor venlighed for størstedelens vedkommende er stillet til rådighed fra Det Danske Filminstitut, er så rigt, at ikke alle billederne kan være med her i *Papyrus*. Thomas har derfor fremstillet en pdf med yderligere materiale, som kan findes på nettet.

I slutningen af februar afholdt Det Danske Institut i Damaskus sit årsmøde i Alexandria, hvor Paul John Frandsen deltog. Dette samt oplevelser i Cairo og omegn før og efter mødet skrev han et rejsebrev om til Louise Alkjær, der ikke deltog. Louise redigerede det lidt og foreslog at lade den levende fortælling blive en del af Siden sidst. Da dette nummer af *Papyrus'* redaktør også deltog, er det mine billeder, der illustrerer rejsebrevet.

TB